

Handläggning av ekonomiskt bistånd

Fredag 16 februari 2018
*- med sikte på att öka
rättssäkerheten*

**MELLERUDS
KOMMUN**

RÄTTSSÄKERHET

Legalitet
Offentlighet
Objektivitet
Överklagbart
Besked inom rimlig tid
=
Förutsägbarhet

RÄTTSSÄKERHET

Rättvisa: lika för alla??
Socialarbetarens roll: INTE allmänheten, gemene man
Var ligger vårt fokus:
Stötta Af, Fk, HSF: Arbetslinjen framför allt ?
Fattigörandet?
Stötta å hjälpa så att de som gör så gott
de kan ha en skälig levnadsnivå?

LEGALITET

Socialtjänstlagen 4 kap 1 §

4 kap. Rätten till bistånd

1 § **Den som inte själv kan tillgodose** sina behov eller kan få dem **tillgodosedda på annat sätt** har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt.

Den som inte kan försörja sig men som kan arbeta har rätt till försörjningsstöd enligt första stycket om han eller hon står till arbetsmarknadens förfogande. Om det finns godtagbara skäl har den enskilde rätt till försörjningsstöd även om han eller hon inte står till arbetsmarknadens förfogande.

Vid prövningen av behovet av bistånd för livsföringen i övrigt får hänsyn inte tas till den enskildes ekonomiska förhållanden om rätten att ta ut avgifter för biståndet regleras i 8 kap.

Den enskilde ska genom biståndet **tillförsäkras en skälig levnadsnivå**. Biståndet ska utformas så att det stärker hans eller hennes möjligheter att leva ett självständigt liv.

Den som inte själv kan

Ordval

Ställer vi "krav"?

"Tvingar" vi någon?

(Får man inte "söka" bistånd? Skillnad på "normal" och "vanlig"? "Ljuger" vi om vi säger saker som inte är sanna?)

MELLERUDS
KOMMUN

Den som inte själv kan

Villkor

Försöka få jobb

Delta i vår verksamhet (utredning/kartläggning, jobsökande eller kompetenshöjande?)

Ha framförhållning (planera framåt, exempelvis vid normöverskott, HFD 2017 ref 51)

Inte tvinga någon till behandling RÅ 2009 ref 103

MELLERUDS
KOMMUN

Tillgodose på annat sätt

Konkretisera

1 _____ .

2 _____ .

3 _____ .

MELLERUDS
KOMMUN

Skälig levnadsnivå

Försörjningsstöd SoL 4 kap 3 §		Livsföring i övrigt
Riksnorm	"SKUR"	
livsmedel, kläder och skor, lek och fritid, hälsa och hygien samt förbrukningsvaror, dagstidning, telefon och radio- och TV- avgift	boende, hushållsel, arbetsresor, hemförsäkring och medlemskap i fackförening och arbetslöshetskassa	övriga saker som kan vara nödvändiga för att ha en skälig levnadsnivå

Skälig levnadsnivå

Försörjningsstöd SoL 4 kap 3 §		Livsföring i övrigt
Riksnorm	"SKUR"	
Utreda: Särskilda skäl	Utreda: Nivå	Utreda: Nödvändigt, nivå

Skälig levnadsnivå

Är internet nödvändigt för att idag ha en skälig levnadsnivå?

Ja, och det ingår inte i riksnormen.

Högsta förvaltningsdomstolen (HFD) ansåg att sökanden skulle redovisat vad handikappersättningen använts till, HFD 2017 ref 23.

EKONOMISKT BISTÅND

”Inte möjligt bortse från inkomster ...”???

Studiemedel kan, enligt HFD och Socialstyrelsen, undantas, HFD 2011 ref 56.

Vad säger lagen om särskilda bestämmelser för olika grupper, SoL 5 kap 7 §?

Proportionalitetsprincipen ...

Nya förvaltningslagen

Grunderna för god förvaltning

Legalitet, objektivitet och proportionalitet

5 § En myndighet får endast vidta åtgärder som har stöd i rättsordningen.

I sin verksamhet ska myndigheten vara saklig och opartisk.

Myndigheten får ingripa i ett enskilt intresse endast om åtgärden kan antas leda till det avsedda resultatet. **Åtgärden får aldrig vara mer långtgående än vad som behövs och får vidtas endast om det avsedda resultatet står i rimligt förhållande till de olägenheter som kan antas uppstå för den som åtgärden riktas mot.**

EKONOMISKT BISTÅND

”Inte möjligt bortse från inkomster ...”???

Hemmaboende barns/ungdoms inkomst SoL 4 kap 1 a §

”Jobbstimulans-lön” SoL 4 kap 1 b §

Försäkringsersättningar för ekonomiska förluster
Socialstyrelsens allmänna råd, SOSFS 2013:1 sid 20

Stipendier och fonder avsedda för visst ändamål
Socialstyrelsens allmänna råd, SOSFS 2013:1 sid 20

OFFENTLIGHET

Dokumentation

Lagstadgat med föreskrifter och allmänna råd
SoL 11 kap 5 §, SOSFS 2014:5

Tillsyn (inre å yttre), rättssäkerhet

Utvärdering, verksamhetsutveckling

DOKUMENTATION

Handläggning, nya FI 9 och 27 §§

Ansökan, beslutsunderlag, bedömning, slutliga
beslut, motivering, lagparagraf(-er)
beslutsfattare, datum, nya FI 31 32 §§

DOKUMENTATION

Nämna Lex Sarah-rapportering

Kommunicering av uppgifter

Sökandes medgivande till att vi kontaktar annan

Förhandsbedömning

Övriga medverkande exv tolk, biträde, ombud

Överklagandehantering

Socialstyrelsens författningssamling, SOSFS 2014:5

OBJEKTIVITET

”Varför får inte jag när grannen får?”

”Lever vi inte i ett
rättssamhälle????”

Ge exempel på när våra regler
kan upplevas orättvisa, när vi
inte behandlar alla lika!

ÖVERKLAGNINGAR

Bara göra rättidsbedömning, nya FI 45, 47 §§

Tre veckor, ”fick del av beslutet”, nya FI 44 §
(för oss: ”då beslutet meddelades”)

För sent inkommen: överklagbart avvisningsbeslut,
nya FI 45, 41 §§

ÖVERKLAGNINGAR

Inkommit i rätt tid: skicka till förvaltningsrätten

Ska ske ”skyndsamt”, nya FI 46 §

Inom en vecka, JO-beslut 21 juni 2012, dnr 2605-2012

Skicka till förvaltningsrätt även om vi ändrar
beslutet/beslutsmotiveringen, nya FI 46 §

Inte finnas misstankar om att vi försöker undvika
överprövning!

ÖVERKLAGNINGAR

Inkommit i rätt tid: skicka till förvaltningsrätten

Överklagan original (kopia i akt)
Samtliga övriga handlingar i "ärendet"

Yttrande om nödvändigt:
fokusera på avslagsmotiveringen
bemöta uppgifter i överklagandet
eventuella liknande domar, lagförarbeten

DOM

Dokumenteras

Ska verkställas, SoL 16 kap 3 §

eller begära inhibition i kammarrätten, nya FI 48 §, i
samband med att vi överklagar

Överklagan: skäl till att bevilja prövningstillstånd,
fokusera på avslagsmotivering, stöd i domar,
föreskrifter ...

EES-MEDBORGARE

Uppehållsrätt om lagens villkor är uppfyllda

Utlänningslagen 3 a kap

Fyra kategorier + familjemedlemmar

EES-MEDBORGARE

Anställda och företagare

Arbetsökande med verklig möjlighet att få en anställning

Studerande

Självförsörjda

Ändrade förhållanden

The screenshot shows the Migrationsverket website. The main heading is "EU-medborgare som arbetar, studerar eller bor i Sverige". Below this, it states: "Som EU-medborgare har du rätt att arbeta, studera eller bo i Sverige utan uppehållstillstånd. Du har även rätt att starta och driva eget företag. Rätten uppehållsrätt. Du har uppehållsrätt om du till exempel är arbetstagare, egen företagare, studerar eller har tillräckliga medel för din försörjning. Om du har uppehållsrätt i Sverige behöver du inte kontakta Migrationsverket." There is a sidebar with navigation options like "Upphållstillstånd för EU-medborgare" and "Varaktigt bosatt".

The screenshot shows the Migrationsverket website. The main heading is "Om du är EU-medborgare och ska flytta till någon som bor i Sverige". Below this, it states: "Du som är EU-medborgare men inte har uppehållsrätt kan ansöka om uppehållstillstånd om din familjemedlem är bosatt i Sverige och ni vill bo". There is a prominent information icon and the text: "Om du har uppehållsrätt behöver du inte kontakta Migrationsverket". Below this, it explains: "Om du arbetar, studerar eller har egna medel för din försörjning har du automatisk uppehållsrätt i Sverige och behöver därför inte ansöka om uppehållstillstånd eller kontakta Migrationsverket. Om du är familjemedlem till en EU-medborgare som har uppehållsrätt, så har även du uppehållsrätt. Efter fem år har du möjlighet att få permanent uppehållsrätt."

Uppehålls rätt

3 § En EES-medborgare har uppehålls rätt om han eller hon

1. är arbetstagare eller egen företagare i Sverige,
2. har kommit till Sverige för att söka arbete och har en verklig möjlighet att få en anställning,
3. är inskriven som studerande vid en erkänd utbildningsanstalt i Sverige och enligt en försäkrans om detta har tillräckliga tillgångar för sin och sina familjemedlemmars försörjning samt har en heltäckande sjukförsäkring för sig och familjemedlemmarna som gäller i Sverige, eller
en heltäckande sjukförsäkring för sig och familjemedlemmarna som gäller i Sverige. Lag (2006:219).

Kumulativa eller alternativa villkor?

Migrationsverkets webbinformation

i Om du har uppehålls rätt behöver du inte kontakta Migrationsverket

Om du arbetar, studerar eller har egna medel för din försörjning har du automatisk uppehålls rätt i Sverige och behöver därför inte ansöka om uppehållstillstånd eller kontakta Migrationsverket. Om du är familjemedlem till en EU-medborgare som har uppehålls rätt, så har även du uppehålls rätt. Efter fem år har du möjlighet att få permanent uppehålls rätt.

Utlänningslagen 3 a kap 3 §

3. är inskriven som studerande vid en erkänd utbildningsanstalt i Sverige och enligt en försäkrans om detta har tillräckliga tillgångar för sin och sina familjemedlemmars försörjning samt har en heltäckande sjukförsäkring för sig och familjemedlemmarna som gäller i Sverige, eller

Utl 3a kap 3 § p4: Även frimärkssamlare, lomhörda och cyklistar har uppehålls rätt om de kan försörja sig själva 😊

NORDISKA MEDBORGARE

Likabehandling

Socialstyrelsens Vägledning för socialtjänsten i arbetet med EU/EES-medborgare, sidan 30
